

Mimarlar Odası'nda düzenlenen 'Basında Kültür ve Kültür Mirasımız' başlıklı bir söyleşi yapan Özgen Acar:

Köylü, müze müdüründen daha bilgili

Kültür Servisi- Geçen günlerde Mimarlar Odası'nın düzenlediği "Basında Kültür ve Kültür Mirasımız" konulu söyleşi dizisine konuşmacı olarak **Özgen Acar** katıldı. Kent ve Yaşam Salonu'nda gerçekleşen söyleşide **Karın Hazinesi**'nin ülkemize geri getirilmesinde önemli katkıları olan, tarihsel ve kültürel mirasın korunması ve yurtdışından geri getirilmesi konusunda deneyimleri olan gazetemiz yazarı **Özgen Acar** konu üzerinde kapsamlı bilgi verdi.

Acar, konuşmasında tarihsel ve kültürel mirasın korunması, yurtdışına kaçırılan kültür mirasının geri getirilmesi, koruma bilincinin ve kültür eserlerinin kaçırılmasının tarih boyunca karşımıza çıkardığı sorunlar, karşılaşılan hukuksal sorunların nasıl çözümlendiği konusunda bir konuşma yaptı.

Anadolu'nun tarihsel birikiminin, tarihsel ve kültürel mirasın öneminin, çevre içindeki yerinin ve günümüz kuşakları arasındaki ilişkilere baktığımızda kişilerin üzerlerine düşen görevleri yerine getirmediklerini

vurgulayan Acar, kendi adına yani basın adına da bir değerlendirme yaptı. Acar, gazetelere baktığımızda eski eser kaçakçılığı olaylarını polis muhabirlerinin izlediğini, bu haberlerin ertesi gün haberlerin gazeteye tek sütunluk haberler olarak girdiğini belirtti. Haberin sürdürülmesinin de söz konusu olmadığını, bu haberlerde korkunç hataların yapıldığını vurguladı. Acar tarihsel ve kültürel mirasın basınımızda aşağılandığını da sözlerine ekledi.

Acar, tarihi ve kültürel mirasların ait olduğu bölgede kalmasının önemini şu örnekle açıkladı: "Afrodisias Müzesi'nden bir heykel başı çalındı, Amerika'ya kaçırıldı. O ana kadar yalnızca sakallı erkek başı olarak algılanıyordu. Kenan Erim Amerika'da bu eseri buldu ve Türkiye'ye

'Köylülerin en büyük hayali, değerli eser bulabilmek için dedektör almak. Eskiden her köyün bir delisi var denirdi, bugün artık şöyle deniyor: Her köyün bir delisi, iki de definecisi var...'

geri getirdi. Aradan tam beş yıl geçti. Yanında çalışan arkeologlar bir parça buldular. Bu parçanın sakallı erkek başıyla birbirini tamamladığı görüldü. Altında Pitagoras yazılıydı. O ana kadar Pitagoras'ın resimleri pek yoktu. Yanılmıyorsa yalnızca bir tane Vatikan'da vardı. Bu eser Amerika'da kalsaydı altında sakallı erkek başı yazılı olacaktı. Ortaokullardaki tarih ve matematik kitaplarında artık Pitagoras'ın resmi de görülebilecek.

İşte tarihsel ve kültürel mirasın korunması, sahiplenilmesi olayı bu. Bu olayı bir polis muhabiri zihniyetiyle incelediğiniz zaman durum değişiyor."

Emniyet Genel Müdürlüğü'nün yakın tarihte üniversite mezunu genç arkeologları alıp emniyetin mali şubelerinde görevlendirdiğini belirten Acar, Kültür Bakanlığı'nın bu ko-

nuya hassas yaklaşması gerekirken kadrosuna 1987 yılından beri arkeolog almak için sınav açmadığını belirtti.

Acar, söyleşisinde tarih boyunca kültürel ve tarihsel mirasa yönelik merak, koruma, kaçırma ve biriktirme gibi kavramları gözden geçirmek ve bu olayların hukuksal yönünü de açıklamak amacıyla tarihte; antik çağdan günümüze uzanan bir gezinti yaptı. Bu gezinti sırasında Acar,

olayların toplumsal boyutuna da değindi. Artık dilimizde de kullanılan "beyaz yakalılar/ mavi yakalılar" tanımlamasına bir de "ipek yakalılar"ı ekleyen Acar, tarih boyunca, eser kaçakçılığı yapan kişilerin genelde pembe yakalılar (bürokratlar) arasından çıktığını belirtti. Acar, yaptığı genel değerlendirmede çok vurucu örnekleriyle, tarih boyunca korumacılık anlayışının nasıl değiştiğini ve pembe yakalı bürokratların nasıl ellerinde kazma kürekle tarihi eser kaçakçılığı yaptığını örneklerle açıkladı.

Artık Anadolu'da köylülerin en büyük hayalinin kazı yaparak değerli eserler bulabilmek için dedektör almak olduğuna dikkati çeken Acar, köylünün eserlerin değerini müze müdürlerinden daha iyi bildiğini, kahvelerde Sotheby's katalogları bulunduğunu belirtti. Köylülerin eski eser kaçakçılığına duyduğu ilgiyi şu sözlerle anlattı Acar konuşmasında: "Her köyün bir delisi var denirdi, bugün artık şöyle deniyor: 'Her köyün bir delisi vardır, iki de definecisi...'"